

Vastaanottaja
Joutsan kunta

Muutoksenhaunalainen päätös
Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto 9.12.2025 § 97

Valittaja
Joutsan kunta

SELITYSPYYNTÖ

Keski-Suomen hyvinvointialue on antanut lausunnon valituksenne johdosta. Hämeenlinnan hallinto-oikeus varaa Teille tilaisuuden esittää käsityksenne kyseisestä lausunnosta. Selityksen on oltava hallinto-oikeudessa **viimeistään 30.3.2026**. Asia voidaan ratkaista määräajan jälkeen, vaikka selitystä ei ole annettu.

Liitteenä on kopio lausunnosta.

Mikäli haluatte tutustua muihin valituksenalaisen päätöksen perusteena oleviin asiakirjoihin, ottakaa yhteyttä hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ilmenevät tämän lähetteen alaosasta. Jos lähetätte selityksenne sähköisesti, sitä ei tarvitse lähettää enää tavallisena kirjeenä.

Tätä lähetettä ja sen liitteitä ei tarvitse palauttaa.

Mika Paavilainen
hallinto-oikeustuomari

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA

Puhelinnumero: 029 56 42210

Faksi: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Kati Pia Kristiina Kallimo	Telia Tunnistus	13.02.2026 11:43:45 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (18 sivua)

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

Asia	Lausunto aluevalituksen johdosta asiassa 58/03.04.04.04.09/2026
Valittaja	Joutsan kunta
Lausunnon antaja	Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus
Lausunnon antajan edustaja ja prosessiosoite	hallinto- ja lakiasiaintojohtaja Johanna Aalto (johanna.aalto@hyvaks.fi/050 434 6544) Keski-Suomen hyvinvointialue/kirjaamo Viitaniementie 1A, 40720 Jyväskylä kirjaamo@hyvaks.fi
Valituksenalainen päätös	Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97
Valitus	Joutsan kunnanhallituksen (jälj. valittaja) tekemä valitus koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöstä 9.12.2025 § 97 siltä osin, kun päätös johtaa Joutsan terveysaseman vuodeosaston (SAKUKO) lopettamiseen. Valittaja vaatii, että päätös kumotaan Joutsan terveysaseman vuodeosastoa koskevilta osin tai palautetaan tältä osin hyvinvointialueelle uudelleen valmisteltavaksi. Lisäksi valittaja vaatii, että päätöksen täytäntöönpano määrätään kiellettäväksi, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Valituksen perustelujen mukaan palveluverkkopäätös merkitsee perustason osastohoidon poistamista Joutsan seudulta tai sen järjestämistä siten, että palvelu ei ole enää tosiasiallisesta saatavissa Joutsan tai Joutsan seutukunnan alueella. Päätöksellä on välitön ja merkittävä vaikutus perusoikeuksien toteutumiseen erityisesti oikeuteen riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Päätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa valituksen mukaan keskeistä on, onko hyvinvointialue osoittanut järjestämisvastuunsa täyttymisen konkreettisesti ja todennettavasti myös muutoksen jälkeen. Valittajan mukaan Joutsan vuodeosasto toimii keskeisenä osana hoitoketjua, jossa perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaalipalvelut, kotihoito ja omaishoido muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden. Ilman paikallista osastohoidoa potilaiden hoitopolut pitenevät, siirrot lisääntyvät ja hoidon kokonaisuus pirstoutuu. Joutsan seudulla vuodeosaston merkitystä korostavat maantieteelliset etäisyydet, väestön ikärakenne sekä rajalliset

liikenneyhteydet. Vuodeosaston poistaminen tarkoittaa koko palvelurakenteen muuttumista tavalla, joka vaikuttaa potilasturvallisuuteen, omaisten osallistumismahdollisuuksiin ja kuntoutuksen onnistumiseen. Osaston lakkauttamispäätös tulee merkitsemään suuria vaikeuksia lääkärin ja hoitohenkilöstön saatavuudessa jatkossa.

Joutsan seudun väestörakenne poikkeaa myös valituksen mukaan olennaisesti hyvinvointialueen keskusalueista. Ikääntyneiden osuus on korkea ja kasvaa edelleen. Samanaikaisesti väestön kokonaismäärä on lisääntynyt mm. vastaanottokeskuksen toiminnan vuoksi. Myös lasten määrä on viime vuosina kasvanut. Edelleen valituksen mukaan ikääntyneiden ja monisairaiden potilaiden hoitotarpeet kohdistuvat nimenomaan perustason osastohoitoon, jota ei voida korvata avohoidolla, etäpalveluilla tai kotihoidolla ilman merkittäviä potilasturvallisuusriskejä. Päätöksen valmistelussa ei ole valittajan mukaan arvioitu väestörakenteen kehitystä Joutsan seudulla eikä sitä, miten ikääntymisen myötä kasvava osastohoidon tarve aiotaan kattaa vuodeosaston lakkauttamisen jälkeen. Päätös perustuu staattiseen tarkasteluun eikä täytä järjestämislain edellyttämää ennakoivaa palvelutarpeen arviointia.

Valituksessa tuodaan esille, että valituksenalainen päätös on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain vastainen, koska Joutsan vuodeosaston lakkauttaminen merkitsee sitä, että perustason osastohoito siirtyy kymmenien kilometrien päähän. Valittajan mukaan hyvinvointialue ei ole esittänyt konkreettista, todennettavaa mallia siitä, miten Joutsan seudun asukkaiden osastohoidon tarve katetaan järjestämislain edellyttämällä tavalla. Lisäksi valittaja tuo esille, että palveluverkkopäätös on Joutsan osalta alueellisesti syrjivä esimerkiksi Jyväskylään verrattuna.

Valituksenalainen päätös perustuu valittajan mukaan yleisluonteiseen palveluverkkoselvitykseen, joka tarkastelee palvelurakennetta strategisella tasolla. Selvitys ei sisällä Joutsan terveyskeskuksen vuodeosastoa koskevaa paikkakuntaakohtaista vaikutusarviota. Joutsan terveyskeskuksen vuodeosaston lakkauttamista koskevat selvitykset ovat valittajan mukaan olennaisesti puutteellisia. Päätöksen vaikutuksia hoidon saatavuuteen, potilasturvallisuuteen ja hoitoketjujen toimivuuteen Joutsan seudulla ei ole arvioitu. Selvityspuutteiden vuoksi päätös on hallintolain 31 §:n vastainen ja kumottava tai palautettava uudelleen valmisteltavaksi. Myös päätöksen perustelut ovat valituksen mukaan yleisluonteisia eikä siinä eritellä, miksi vuodeosasto on valittu lakkautettavaksi eikä muita vaihtoehtoja ole pidetty riittävinä. Perustelujen puute estää valittajan mielestä päätöksen laillisuuden arvioinnin ja muodostaa itsenäisen kumoamisperusteen.

Lisäksi valittajan mielestä valituksenalainen päätös rikkoo perustuslain kohtia oikeudesta riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin, yhdenvertaisuusperiaatetta sekä julkisen vallan velvollisuutta turvata perusoikeuksien toteutuminen. Päätöksen katsotaan rikkovan myös valmiuslain mukaista varautumisvelvollisuutta. Valituksessa tuodaan myös esille, että hyvinvointialueen valtuustolle on annettu harhaanjohtavaa tietoa Joutsan

vuodeosaston asiakaspaikkojen määrästä. Taloudellisten perusteiden punninta on myös jäänyt puutteelliseksi.

Tämän lisäksi valituksen mukaan aluevaltuuston 9.12.2025 päätöksenteossa on ollut menettelyvirheitä, joihin lausunnossa otetaan kantaa esteellisyyksien henkilöiden arvioinnin sekä kokousmenettelyn suhteen.

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukainen toisen vaiheen palveluverkko

Keski-Suomen hyvinvointialueen (jälj. hyvinvointialue) hallintosäännön 16 §:n mukaan palveluverkosta päättäminen kuuluu aluevaltuuston toimivaltaan. Valituksen alainen päätös koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen toisen vaiheen palveluverkkoa, josta on päätetty Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustossa 9.12.2025 (§ 97).

Toisen vaiheen palveluverkkotyön tavoitteena on järjestää asukkaiden palvelutarpeeseen vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siten, että kustannustaso sopeutetaan rahoituksen tasolle niin toimintamallien kuin siihen liittyvien muiden kustannusten, kuten kiinteistöjen näkökulmasta. Tavoitteena on ensisijaisesti varmistaa, että palvelut vastaavat asukkaiden palvelutarpeeseen, että ne ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväällä tavalla järjestettyjä, lainsäädännön sekä valtakunnallisen ohjauksen mukaisia. Näin voidaan luoda edellytykset laadukkaalle, saavutettavalle ja vaikuttavalle palveluverkolle koko Keski-Suomessa.

Aluevaltuusto hyväksyi 9.12.2025 § 97 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukaisen toisen vaiheen palveluverkon ja palveluverkon periaatteet esityksen seuraavilla (1–3) muutoksilla:

1. Selvitetään vuoden 2026 aikana sotepisteen tarpeellisuutta Huhtasu-Seppälä-Tourula alueelle.
2. Pihtipudas-Konnevesi-Kuorevesi-sotepisteiden osalta hoidon jatkuvuus turvataan. Oma hoitaja-lääkäri -työpari nimetään asiakkaille jatkossa lähimmiltä sote-asemilta. Palvelupisteillä järjestetään ammattilaisten lähivastaanottoja tarpeen mukaan. Uusilla palvelupisteillä omalääkärin vastaanotto on myös mahdollinen. Etä- ja digipalvelut täydentävät palveluita.
3. Tekstilisäys palveluverkkoon vanhusten hoivan kokonaisuuden uudelleenarvioimiseen: *Palveluverkon vanhusten hoivan ratkaisut arvioidaan uudelleen jokaisessa kunnassa. Uudelleenarviointi on tehtävä ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköiden säilyttämisen talousvaikutusten, ostopalveluiden vähentämisen, sekä kevyempien palveluiden kehittämisen ja omaishoidon sekä osaavan henkilöstön saatavuuden turvaamisen näkökulmasta. Arvioinnin tulee olla Hyvaksin strategian mukainen. Viimeisten vuosien ja elinkuukausien hoiva lähellä on turvattava. Se tukee myös muuta sosiaali- ja terveystoimintaa. Tavoitteena*

tulee olla se, että tarkoituksenmukaiset vanhushoivan yksiköt säilyvät saavutettavasti eri puolilla maakuntaa, ja ne ovat perhekeskusten tavoin käytettävissä myös muille sote-palveluille. Arviointiryhmän edellyttämät säästöt palveluverkosta on toteutettava selvityksen pohjalta, mm. vähentämällä ostopalveluita (aluevaltuuston hyväksymä esitys liitteenä).

Vaatimukset

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että Joutsan kunnan valitus hylätään. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, hyvinvointialue ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Valituksessa ei ole osoitettu, että aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97 olisi syntynyt virheellisessä järjestyksessä, ylittäisi toimivallan tai olisi muutoinkaan lainvastainen. Valitus perustuu pääosin erimielisyyteen palveluverkkoratkaisun sisällöstä ja vaikutuksista, mikä kuuluu aluevaltuuston tarkoituksenmukaisuusharkintaan.

Lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että vaatimus täytäntöönpanokiellon määrittämisestä hylätään perusteettomana ja että asia käsitellään kiireellisenä.

Perustelut

Oikeudelliset perusteet

Hyvinvointialuelain 140 §:n 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Hyvinvointialuelain 6 §:n mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetyt tehtävät. Edelleen 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä; 3) tuottamistavan valinnasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Lainkohtaa koskevan hallituksen esityksen mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikilla palvelua tarvitsevilla tulee olla mahdollisuus saada palvelua samojen objektiivisten perusteiden mukaisesti. Järjestämisvastuuseen kuuluu myös vastuu järjestämisen edellyttämien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä. Järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee vastata

asiakkaiden palvelutarpeisiin vaikuttavasti, säännösten mukaisesti ja kustannustehokkaasti. (HE 241/2020 vp, s. 517–518)

Järjestämislain 4 §:n mukaan palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan toiminnan tarkastelussa on tärkeää arvioida päätösten vaikutuksia eri väestöryhmille ja palvelujen yhdenvertaista laatua. Hyvinvointialueen olisi myös huolehdittava lähipalvelujen asianmukaisesta toteuttamisesta. Asiakkaan näkökulmasta lähipalvelut ovat lähtökohtaisesti lähellä jokapäiväistä elinympäristöä tarjottavia palveluita, mutta ne voivat olla saavutettavissa myös esimerkiksi kotiin tarjottavina palveluina, sähköisinä palveluina tai muuna monikanavaisena palveluna taikka liikkuvina palveluina. Tarkoituksenmukainen palvelujen kokoaminen nykyistä suurempiin yksiköihin voi myös mahdollistaa sen, että palveluja on saatavissa yhdenvertaisesti eri puolilla maata. Palvelun tuottamista koottaisiin yhteen silloin, kun saatavuus ja laatu edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja. Toisena erikseen mainittuna perusteena olisi palvelujen tarkoituksenmukaisen toteutuksen ja kustannusvaikuttavuuden ja tehokkaan tuottamisen asettamat vaatimukset (HE 241/2020 vp, s. 655–656).

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, *järjestämislaki*) 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on lisäksi toteutettava yhdenvertaisesti, yhteensovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Lain 7 §:n mukaan hyvinvointialueen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.

Suomen perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Säännös ilmaisee paitsi vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta. Siihen sisältyy mielivallan kielto ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Yleistä yhdenvertaisuussäännöstä täydentää perustuslain 6 §:n 2 momentin sisältämä syrjäntäkielto, jonka mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan säännöksessä lueteltujen erotteluperusteiden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja

terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Lain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hallintopäätöksen perusteleminen säädetään hallintolain 45 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Pykälän 2 momentissa on säädetty poikkeuksista perusteluvelvollisuuteen.

Valmiuslain 12 §:n mukaan hyvinvointialueiden tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Hyvinvointialuelain 148 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai viranhaltija taikka valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Johtopäätökset

Aluevaltuuston päätös, asian selvittäminen ja valitusperusteet

Aluevaltuuston 9.12.2025 § 97 koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisen vaiheen hyväksymistä. Päätöksessä aluevaltuusto on hyväksynyt liitteenä olleen palveluverkkotyön toisen vaiheen esityksen. Päätös on siten valituskelpoinen hallintopäätös ja päätöksestä ilmenee, mitä on päätetty.

Valituksessa on katsottu, ettei päätös täyttäisi hallintolain 31 ja 45 §:ien vaatimuksia viranomaisen selvittämisvelvollisuuden ja päätöksen perustelujen osalta. Joutsan vuodeosaston lakkauttaminen vaikuttaa koko Joutsan kunnan mukaan hoitoketjuun, mikä lopulta Joutsan kunnan mukaan lisää päivystyksen kuormitusta ja pidentää hoitoaikoja sekä voi heikentää vasteaikoja muissa kiireellisissä tehtävissä. Näitä ketjuvaikutuksia ei valittajan mukaan ole arvioitu päätöksenteossa, vaikka ne ovat ennakoitavissa ja merkityksellisiä. Päätöksen valmistelu on valittajan mukaan tältä osin jäänyt puutteelliseksi, eikä se täytä hallintolain edellyttämää kokonaisvaikutusten arviointia.

Hyvinvointialue toteaa, että aluevaltuuston päätöksen perustelut muodostuvat päätöstekstin lisäksi liitteistä sekä siihen liittyvästä laajasta valmisteluaineistosta. Nämä kaikki ovat liittyneet päätöksentekoon. Päätöksen kohteena ollut palveluverkkotyön toisen vaiheen esitys on sisältänyt kuvauksen palvelurakenteen muutoksista, niiden tavoitteista, taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutusten ennakoarvioinnista. Siten asia on selvitetty ja valituksenalainen päätös on sekä yksilöity että perusteltu.

Viranomaisen selvittämiselvollisuuden sisältöön kuuluu ensinnäkin huolehtia asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Velvollisuuden toteuttamiseksi viranomainen laatii selvityksiä joko itse tai hankkii niitä toisilta viranomaisilta ja tarpeen vaatiessa pyytää selvitystä myös asianosaisilta tai luotettavalta ulkopuoliselta taholta. Toiseksi selvittämiselvollisuuden sisältöön kuuluu tosiasioden arviointi, joka sisältää erityisesti arviointia hankitun tai saadun selvityksen paikkansapitävyydestä ja merkityksestä käsiteltävän asian kannalta. Kolmanneksi selvittämiselvollisuuden piiriin kuuluu niiden oikeussäännösten tunteminen ja tarpeen vaatiessa selvittäminen, joilla lain mukaan on vaikutusta asian ratkaisuun. Koska viranomaisen on perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan noudatettava toiminnassaan tarkoin lakia, sen on itse tunnettava asiaan sovellettava laki tai tarvittaessa hankittava siitä selvitys (Olli Mäenpää, Hallinto-oikeus, 2023, 3., uudistettu painos, s. 444). Hallintolain esitöiden (HE 72/2002 vp) mukaan asian riittävällä selvittämisellä tarkoitettaisiin sitä, että viranomainen hankkii tiedot ja selvitykset, joilla se arvioi olevan merkitystä asian ratkaisemiselle.

Hyvinvointialue toteaa, että asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä on huolehdittu laatimalla vaikutusten arvioinnin malli, jossa arvioidaan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia systemaattisesti elinvoimaan, talouteen, ympäristöön, hyvinvointialueen henkilöstöön, alueen ihmisiin (eri ikä- ja väestöryhmiin), maaseutuun sekä kaupunkiseutuun. Vaikutusten arvioinnissa on tuotu päätöksenteon tueksi esille sekä kielteiset että myönteiset vaikutukset, joita päätöksillä voi olla ja joihin päätöksen toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota.

Palveluverkkotyöhön liittyvä vaikutusten arviointi on laadittu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa laadittiin viranhaltijatyönä alustava arviointi palveluittain, ja se julkaistiin osana palveluverkkoesitystä 8.10.2025. Lopullisessa arvioinnissa on otettu huomioon lausuntokierroksella saatu palaute ja täydennetty arviointia sen pohjalta. Tässä yhteydessä on toteutettu tosiasioden arviointia, jolloin saadun selvityksen painavuutta ja toisaalta mahdollista epätasällisyyttä, epäluotettavuutta tai puutteellista relevanssia on tarkasteltu osana kokonaisuutta. Lopullinen arviointi koostuu laajasta yhteisestä katsauksesta sekä palvelukohtaisista arvioista. Palvelukohtaiset arviointitaulukot sisältyvät päätöksen liitemateriaaleihin. Hyvinvointialue viittaa tekemäänsä vaikutusten arviointiin ja päätöksentekoaaineistoon, josta ilmenee, että päätöksenteossa on ollut kattava ja perusteellinen aineisto sekä tietopohja. Valittajan esittämät vaatimukset kuljetusketjujen,

päivystyskuorman ja henkilöstövaikutusten täydellisestä mallintamisesta kuuluvat osin toimeenpanovaiheen tarkempaan suunnitteluun eivätkä tee päätöksen valmistelusta puutteellista. Näin ollen hyvinvointialue katsoo, että asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä ja tosiasioiden arvioinnista on huolehdittu hallintolain 31 §:n tarkoittamalla tavalla.

Hyvinvointialue toteaa, että palveluverkkopäätöksen ohessa olevassa vaikutusten arvioinnissa on kuvattu palvelujen järjestämistapa, palvelupisteiden rooli sekä monikanavaisuus, joilla palvelujen saatavuus turvataan myös Joutsan kunnassa. Vaikutusten arvioinnin sisällyttäminen erillisenä asiakirjanaan osaksi päätöstä ei tarkoita, etteikö vaikutusten arviointi olisi ollut päätöksentekijöiden käytössä täysimääräisesti tai etteikö se ilmenisi päätöksestä. Vaikutusten arvioinnin laajuus tätä vastoin osoittaa, että hyvinvointialue on toteuttanut hallintolain 31 §:n mukaista selvittämisvelvollisuuttaan asiassa kattavasti.

Vastaavasti hallintolain 45 § ei edellytä, että kaikki ratkaisuun vaikuttaneet selvitykset kirjoitetaan itse päätöstekstiin. Olennaista on, että ratkaisun perustelut ja tietopohja ovat tunnistettavissa ja olleet päätöksentekijöiden käytettävissä, ja että päätös on perusteltu sillä tavoin selvästi ja riittävästi, että perustelut ovat tehokkaasti turvanneet asianosaisten oikeuden saada perusteltu päätös ja hakea siihen muutosta. Laajan vaikutusten arvioinnin esittäminen liite- ja oheisaineistossa on vakiintunutta hallintokäytäntöä eikä tee päätöksestä hallintolain 45 §:n 1 momentin vastaisesti puutteellisesti perusteltua. Näin ollen ei voida todeta, että päätöksen perustelut jäisivät puutteellisiksi sen vuoksi, että vaikutusten arviointi on esitetty erillisessä asiakirjassa. Hyvinvointialue katsoo edellä todetut näkökohdat huomioon ottaen, että valituksenalaisesta päätöksestä ilmenee riittävästi perusteet päätökselle ja se on siten perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

Valituksen perusteluissa ei näin ollen ole tuotu esille seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa päätöksen syntyneen virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ylittäneen toimivaltansa tai päätöksen syntyneen muuten lainvastaisesti ja näin ollen valitus tulee jättää tutkimatta. Aluevalitus on niin sanottu laillisuusvalitus ja Joutsan kunnan esille tuomissa seikoissa on kyse hyvinvointialueen tekemästä tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, josta ei voi tehdä aluevalitusta.

Velvoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä, tarpeen ja vaikutusten arviointi

Keski-Suomen hyvinvointialue on suunnitellut palveluverkkoratkaisun asiakkaiden tarpeita arvioimalla ja se on varmistanut, että palveluita järjestetään tarpeeseen vastaavasti. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeesta ja hoidon tarpeen arvioinnista säädetään erikseen.

Joutsan kunnan mielestä osastohoidon poistaminen yksittäisestä toimipisteestä vaikuttaa heikentävästi asukkaiden perusoikeuksien toteutumiseen. eikä heidän mukaansa palvelu olisi enää saatavilla joutsalaisille. Keski-Suomen hyvinvointialue tuottaa kuitenkin jatkossakin koko hyvinvointialueen asukkaille osastotoiminnan palvelut, jotka toteuttavat asukkaiden perusoikeuksia lainsäädännön tarkoittamalla tavalla. Perusoikeuksien toteutuminen ei liity yksittäisen toimipisteen olemassaoloon tai lakkauttamiseen, vaan palvelujen tuottamista on arvioitu kokonaisuutena hyvinvointialueella.

Nykyisen laajuksena järjestetyt palvelut eivät ole taloudellisesti eikä henkilöstön saatavuuden nähdessä mahdollista ylläpitää. Palveluverkkopäätöksen mukaisesti sosiaali- ja terveystieteelliset palvelut tuotetaan jatkossa alueella arvioidun tarpeen mukaisesti. Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminta-alue on koko Keski-Suomi, jonka vuoksi sen on tarkasteltava palveluita alueellisesti, ei kuntakohtaisesti. Hyvinvointialuelain 7 §:n mukaisesti hyvinvointialue on määritellyt palveluverkkopäätöksessä sille lain nojalla kuuluvien palveluiden tarpeen, määrän ja laadun sekä varmistanut palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden toiminta-alueellaan. Päätöksessä on turvattu sosiaali- ja terveystieteellisten palveluiden saatavuus jokaisessa alueen kunnassa arvioidun tarpeen mukaisesti sekä kohtuullisen välimatkan säteellä. Alueella on jatkossa kahdeksan osastotoiminnan yksikköä aiemman kahdentoista sijaan. Joutsan asukkaiden osastotoiminta voidaan selvitysten mukaan tuottaa jatkossa alueen muissa toimipisteissä.

Keskimääräinen hoitoaika osastolla on 8,7 vrk Keski-Suomessa (v. 2025). Keskiarvoa nostaa neurologisten potilaiden jatkokuntoutusosaston hoitoaika, joka on viikkoja. Joutsan vuodeosaston lakkauttamisen jälkeen maantieteellisesti lähin vuodeosasto sijaitsee Muuramessa (64 km) tai Jyväskylässä (73 km) tulee kuitenkin muistaa, että osastohoitoa tarvitaan harvoin ja useimmiten hyvin lyhyen aikaa ja potilas on aina tärkeintä sijoittaa sinne, missä hänen palvelutarpeeseensa voidaan parhaiten vastata eikä sinne, minne on lyhyin matka, koska osa osastoista on erikoistuneita tiettyjen potilasryhmien ja sairauksien hoitoon. Palveluverkkopäätöksen tarkoituksena on turvata potilasturvallinen ja laadukas hoito palvelukokonaisuuden tasolla. Alueellista osastotoimintaa keskitetään siten suurempiin yksiköihin, jotta hoidon laatu, potilasturvallisuus ja henkilöstön saatavuus paranevat.

Samalla kotisairaaloimintaa laajennetaan, jotta sairaalatasoista hoitoa voidaan tarjota yhä useammin potilaan omassa kodissa. Akuuttihoito-osastopaikkoja on tarve lisätä ns. laajan palvelun sote-keskusten ja niiden sote-asetien yhteyteen, jossa kiirevastaanottotoimintaa, tukipalvelut kuten kuvantaminen ja laboratoriopalvelut on kattavammin. Näin voidaan turvata osaaminen, laatu ja potilasturvallisuus sekä vähentää potilaiden siirtelyä osastojen välillä.

Hyvinvointialueella on harkintavaltaa palvelurakenteen ja palvelujen kokoamisen suhteen, kunhan palvelujen riittävä saatavuus ja yhdenvertaisuus turvataan. Palveluverkkopäätöksellä hyvinvointialue on määritellyt palvelujen

järjestämisen kokonaisuuden koko toiminta-alueellaan siten, että palvelut tuotetaan arvioidun tarpeen mukaisesti ja kestävällä tavalla, eikä kyse ole palvelujen poistamisesta vaan niiden tarkoituksenmukaisesta uudelleen järjestämisestä.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on laadittu vaikutusten arvioinnin malli, jossa arvioidaan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia systemaattisesti elinvoimaan, talouteen, ympäristöön, hyvinvointialueen henkilöstöön, alueen ihmisiin (eri ikä- ja väestöryhmiin), maaseutuun sekä kaupunkiseutuun. Vaikutusten arvioinnissa on tuotu päätöksenteon tueksi esille sekä kielteiset että myönteiset vaikutukset, joita päätöksillä voi olla ja joihin päätöksen toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota.

Palveluverkkotyöhön liittyvä vaikutusten arviointi on laadittu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa laadittiin viranhaltijatyönä alustava arviointi palveluittain, ja se julkaistiin osana palveluverkkoesitystä 8.10.2025. Lopullisessa arvioinnissa on otettu huomioon lausuntokierroksella saatu palaute ja täydennetty arviointia sen pohjalta. Lopullinen arviointi koostuu laajasta yhteisestä katsauksesta sekä palvelukohtaisista arvioista. Palvelukohtaiset arviointitaulukot löytyvät päätöksen liitemateriaaleista.

Palveluverkkopäätöksen vaikutukset asukkaiden perusoikeuksiin

Valittaja esittää, että päätös loukkaisi perustuslain turvaamaa oikeutta riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin, loukkaisi asukkaiden yhdenvertaisuutta ja olisi ristiriidassa perustuslain perusoikeuksien turvaamista koskevan 22 §:n kanssa. Valittajan mukaan Joutsan vuodeosaston lakkauttaminen kohdistuu nimenomaan harvaan asutun reuna-alueen väestöön ja johtaa siihen, että Joutsan kunnan asukkaat joutuvat selvästi huonompaan asemaan perusterveydenhuollon palveluiden saavutettavuuden osalta kuin hyvinvointialueen keskusta-alueiden asukkaat. Päätöksessä ei ole Joutsan kunnan mukaan esitetty sellaisia konkreettisia ja todennettavia perusteita, jotka oikeuttaisivat väitetyn alueellisen eriarvoistumisen perustuslain 6 §:n näkökulmasta. Päätöksenteon yhteydessä ei Joutsan kunnan mukaan ole tehty potilasturvallisuutta koskevaa riskianalyysiä. Lisäksi päätöksestä puuttuu valittajan mukaan perusoikeusvaikutusten arviointi, eikä päätöksenteossa ole esitetty keinoja riskien hallitsemiseksi.

Hyvinvointialue toteaa, että perustuslain 19 §:n 3 momentin turvaama oikeus riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin ei tarkoita oikeutta tietyn yksittäisen osaston tai toimipisteen säilyttämiseen tietyssä kunnassa. Hyvinvointialueen järjestämisvastuu toteutuu palvelukokonaisuuden tasolla koko hyvinvointialueella. Palveluverkkopäätös ei poista asukkaiden oikeutta lakisääteisiin palveluihin. Palvelut järjestetään edelleen koko alueella, vaikka palvelupisteiden sijainti ja järjestämistapa osin muuttuvat. Perustuslain

turvaamat oikeudet eivät merkitse oikeutta saada palvelua tietyssä yksittäisessä toimipisteessä, vaan oikeutta riittäviin palveluihin kokonaisuutena. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa mainitulle oikeudelle nimenomaan riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin on vakiintunut tietty oikeudellinen sisältö ja arviointiperusteet. Palvelujen riittävyyden arvioimisessa lähtökohtana on niiden mukaan sellainen palvelujen taso, joka luo "jokaiselle ihmiselle edellytykset toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä" (HE 309/1993 vp, s. 71/II). Hyvinvointialue toteaa, ettei valituksenalainen päätös ole ristiriidassa edellä todetun arvioinnin lähtökohdan kanssa.

Perustuslakivaliokunta on korostanut, että vaikka perustuslain 19 §:n 3 momentin säännöksen ensimmäinen virke ei turvaa mitään nimenomaista tapaa tarjota palveluja, tältä osin perustuslain mukainen edellytys on, että palveluja on riittävästi (ks. PeVL 26/2017 vp, s. 32 ja 36—41 ja PeVL 12/2015 vp, s. 3 ja PeVL 11/1995 vp, s. 2). Valiokunta on painottanut nimenomaisesti, että säännöksellä veloitetaan julkinen valta turvaamaan palvelujen saatavuus (ks. PeVL 26/2017 vp, erit. s. 44—45 ja PeVL 54/2014 vp, s. 2/I). Säännös merkitsee siten vaatimusta palvelujen riittävästä tarjonnasta maan eri osissa asuville (PeVM 25/1994 vp, s. 32/II). Yhdenvertaisuuden näkökulmasta järjestämisvastuussa olevalla hyvinvointialueella tulee olla sekä riittävät taloudelliset voimavarat että muutoinkin riittävä henkilöstöä, tiloja ja laitteistoja koskeva kapasiteetti tuottaa riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Näiden vaatimusten tulee toteutua paitsi kunkin hyvinvointialueen sisällä myös koko valtakunnan tasolla. Hyvinvointialue vastaa järjestämisvastuunsa mukaisesti siitä, että palvelut ovat tosiasiallisesti ja yhdenvertaisesti saavutettavissa eri väestöryhmille myös palveluverkkomuutosten jälkeen esimerkiksi lähimmillä sote-asemilla, liikkuvina palveluina, kotihoidon ja kotisairaalan palveluina sekä monikanavaisesti.

Hyvinvointialue korostaa, että palveluverkkopäätöksessä on kysymys resurssien tarkoituksenmukaisesta ja vaikuttavasta kohdentamisesta siten, että lakisääteiset palvelut voidaan turvata yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueen väestölle myös tulevaisuudessa. Perusoikeudet edellyttävät riittäviä sosiaali- ja terveyspalveluja, mutta niiden toteuttaminen tapahtuu väistämättä julkisen rahoituksen ja käytettävissä olevien henkilöstö- ja palveluresurssien puitteissa. Hyvinvointialueella on velvollisuus järjestää palvelut kestävällä tavalla niin, että palvelujärjestelmä säilyy toimintakykyisenä ja potilasturvallisena koko alueella, eikä resurssien hajauttaminen rakenteisiin, joita ei voida ylläpitää henkilöstön saatavuuden ja taloudellisten reunaehtojen valossa, turvaa perusoikeuksien tosiasiallista toteutumista. Palveluverkkopäätöksellä palveluja kootaan tarkoituksenmukaisiin kokonaisuuksiin ja vahvistetaan laajempia yksiköitä sekä liikkuvia ja kotiin vietäviä palveluja, jotta palvelut ovat väestön tarpeeseen nähden riittäviä ja saavutettavia myös harvaan asutuilla alueilla. Näin päätös tukee perusoikeuksien toteutumista käytännössä, kun rajalliset

resurssit kohdennetaan vaikuttavimmin koko hyvinvointialueen väestön palvelutarpeen näkökulmasta.

Taloudellisten perusteiden oikeudelliset rajat, suhteellisuusperiaate ja vaihtoehtojen ratkaisujen arvioinnin puute

Joutsan kunnan mukaan palveluverkon muutoksia olisi perusteltu ensisijaisesti taloudellisilla sopeutustarpeilla ja että taloudelliset perusteet eivät voisi oikeuttaa väitettyä palvelujen tosiasiallisen saavutettavuuden heikentämistä tai alueellisen yhdenvertaisuuden loukkaamista. Hyvinvointialue toteaa, ettei päätös perustu yksinomaan taloudellisiin perusteisiin, vaan kokonaisarvioon, jossa on huomioitu palvelujen saatavuus, potilasturvallisuus, henkilöstöresurssien riittävyys sekä palvelujen vaikuttavuus ja hoidon jatkuvuus. Hyvinvointialueella on järjestämisvastuunsa nojalla velvollisuus turvata lakisääteiset palvelut koko alueella kestäväällä tavalla myös tulevaisuudessa. Palveluverkon tarkastelu on välttämätöntä, jotta palvelut voidaan järjestää yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueen väestölle rajallisten henkilöstö- ja taloudellisten resurssien puitteissa. Perusoikeuksien toteuttaminen merkitsee vaatimusta palvelujen riittävästä tarjonnasta maan eri osissa asuville ja myös hyvinvointialueen sisällä, mutta se ei merkitse oikeutta tietyn yksittäisen toimipisteen toiminnan säilyttämiseen muuttumattomana tietyssä kunnassa.

Päätöksessä on turvattu palvelujen saatavuus myös muutosten jälkeen palvelukokonaisuuden tasolla, eikä kyse ole palvelujen poistamisesta, vaan niiden tarkoituksenmukaisesta uudelleen järjestämisestä. Näin ollen päätös ei ole lainvastainen sillä perusteella, että päätöksenteossa on huomioitu myös taloudellinen kestävyys osana järjestämisvastuun toteuttamista.

Esteellisyys ja sidonnaisuudet

Aluevaltuutetun esteellisyys

Valituksessa tuodaan esille neljän luottamushenkilön esteellisyys osallistua päätöksentekoon. Valtuutettu Sari Hovila toimii samanaikaisesti Joutsan kunnanvaltuuston 1. varapuheenjohtajana sekä hyvinvointialueen työntekijänä esimiesasemassa. Valittajan mukaan Hovilan esteellisyyttä ei käsitelty valtuuston kokouksessa 9.12.2025, mikä aiheuttaa menettelyvirheen päätöksen tekemisessä.

Edelleen valittajan mukaan aluevaltuusto on hyväksynyt valtuutettu Antti Häyrysen ilmoituksen esteellisyydestään hyvinvointialuelain 102 §:n mukaisen asianosaisuuden perusteella. Valittajan näkemyksen mukaan esteellisyyden perusteen käsittely ja kirjaus on ollut puutteellinen ja aiheuttanut

menettelyvirheen syntymisen asian käsittelyssä.

Valtuuston kokoukseen osallistunut valtuutettu Sari Kokko on valittajan mukaan myös osallistunut kokoukseen julkista valtaa käyttävänä hyvinvointialueen viranhaltijana Jyväskylän kaupungin Kyllön terveysasemalla ja toimi siten asianosaisena omaan työhönsä sisältyvässä asiassa. Päätöksentekoon valtuuston kokouksessa osallistui myös valtuutettu lääkäri Tapani Kiminkinen, joka toimii terveyskeskuslääkärinä hyvinvointialueen avosairaanhoidon vastaanottopalvelut -alueella. Häntä on valittajan mukaan sen vuoksi pidettävä asianosaisen asemassa olevana omaan ammattiinsa kohdistuvana päättäjänä.

Hyvinvointialuelain 102 §:n mukaan aluevaltuutettu on esteellinen käsittelemään asiaa aluevaltuustossa silloin, kun hän on asiassa asianosainen tai kun asian ratkaisusta on hänelle tai hänen läheiselleen odotettavissa erityistä henkilökohtaista hyötyä tai vahinkoa.

Hyvinvointialuelain esitöiden ja vakiintuneen hallinto-oikeudellisen käytännön mukaan esteellisyyden arvioinnissa keskeistä on se, kohdistuuko päätös välittömästi ja yksilöidysti valtuutettuun itseensä tai hänen oikeudelliseen asemaansa. Pelkkä seikka, että valtuutettu toimii hyvinvointialueen palveluksessa tai terveydenhuollon ammattihenkilönä, ei lähtökohtaisesti tee häntä esteelliseksi osallistumaan aluevaltuuston päätöksentekoon palvelujen järjestämistä koskevassa yleisessä ja rakenteellisessa asiassa.

Aluevaltuutettu Antti Häyrinen on ilmoittanut ennen aluevaltuuston 9.12.2025 kokousta sähköpostitse aluevaltuuston puheenjohtajalle sekä hyvinvointialueen hallintopalveluille olevansa esteellinen asianosaisaseman vuoksi §:n 97 osalta ja että hän tulee jäävänsä itsensä kokouksessa asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Häyrisen asianosaisasema on perustunut siihen, että asian voidaan katsoa koskeva henkilökohtaisesti hänen hallintolain mukaista lähiomaistaan. Häyrisen puolisoilla on virka alueellisen osastotoiminnan puolella Jyväskylässä ja hän työskentelee myös Kyllön osastotoiminnassa, mihin palveluverkossa esitettiin asiakaspaikkojen lisäämistä. Aluevaltuuston 9.12.2025 pöytäkirjaan on todettu, että Häyrinen on poistunut asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi hyvinvointialuelain 102 §:n mukaisen asianosaisaseman perusteella. Häyrisen esteellisyysilmoitukseen ei tehty puheenvuoropyyntöjä tai muita huomioita aluevaltuuston kokouksessa.

Valituksessa esille tuoduista ja esteellisiksi väitetyistä aluevaltuutetuista Sari Hovila toimii palveluvastaavana sairaala Novan osastosihteeripalveluissa. Tapani Kiminkinen on toiminut palveluverkon valmistelun ja päätöksenteon aikaan osa-aikaisena ja määräaikaisena terveyskeskuslääkärinä Saarijärven vastaanottotoiminnassa. Sari Kokko toimii taas terveyskeskuslääkärinä Novan terveyskeskuksessa ja hänen tämänhetkinen vastuualueensa on Novan terveysaseman kotihoito ja neljä palvelutaloa. Kyseisiä aluevaltuutettuja ei

voida pitää työ- tai virkasuhteensa puolesta esteellisinä ottamaan osaa asian käsittelyyn aluevaltuustossa. Palveluverkon toisen vaiheen päätöksen mukaiset toimenpiteet eivät ole kohdistuneet kyseisten henkilöiden palvelussuhteen tai heidän toimipistettään koskevaan muutokseen.

Aluevaltuuston päätös § 97 on luonteeltaan yleinen, koko hyvinvointialuetta koskeva palveluverkkoratkaisu, eikä se kohdistu yksittäiseen toimipisteeseen, virkaan tai henkilön palvelussuhteeseen siten, että valtuutetulle syntyisi hyvinvointialuelain 102 §:ssä tarkoitettua erityistä henkilökohtaista hyötyä tai vahinkoa. Valittajan esittämät väitteet perustuvat oletuksiin mahdollisista välillisistä vaikutuksista työtehtäviin tai resurssien kohdentumiseen, mikä ei täytä esteellisyyden edellytyksiä hyvinvointialuelain tarkoittamalla tavalla.

Valittaja ei ole yksilöinyt, millaista henkilökohtaista hyötyä tai vahinkoa aluevaltuutetut olisivat voineet päätöksestä saada, jolloin väite on vain yleispiirteinen. Näin ollen ei ole perusteita katsoa, että aluevaltuuston päätös olisi syntynyt esteellisen valtuutetun osallistumisella hyvinvointialuelain 102 §:ssä tarkoitetulla tavalla virheellisessä järjestyksessä.

Aluehallituksen varajäsenen esteellisyys

Valittajan mukaan Sari Hovila toimii samanaikaisesti Joutsan kunnanvaltuuston 1. varapuheenjohtajana ja hyvinvointialueen työntekijänä esimiesasemassa. Hän osallistui aluehallituksen kokoukseen 26.11.2025 § 359, jossa päätettiin palveluverkkoesityksen lähettämisestä valtuustoon. Valituksessa vedotaan hallintolain (434/2003) 28 pykälään, jonka mukaan luottamushenkilö on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantuu. Hovilan esteellisyyttä ei kunnanhallituksen eikä valtuuston kokouksessa 9.12.2025 käsitelty, mikä aiheuttaa menettelyvirheen päätöksen tekemisessä.

Sari Hovila toimii palveluvastaavana sairaala Novan osastonsihteeripalveluissa. Hän on myös Joutsan kunnanvaltuuston 1. varapuheenjohtaja. Aluehallitus on käynyt luottamushenkilöiden esteellisyyssperusteita läpi ja keskustellut aluehallituksen jäsenten ja varajäsenten mahdollisista esteellisyyksistä (muun muassa 16.9.2025 kokouksen jälkeisessä iltakoulussa). Keskusteluiden perusteella on päädytty siihen, ettei esteellisyyttä synny Hovilan luottamustoimen tai työn perusteella. Hovilan ei ole katsottu olleen esteellinen osallistumaan asian valmisteluun aluehallituksessa hallintolain 28.1 §:n perusteella, koska Hovila ei toimi hyvinvointialueella johtavassa asemassa, päätöksellä ei ole ollut suoranaista vaikutusta hänen työhönsä, eikä hän on työssään esitellyt tai muulla vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa. Hovila toimii esihenkilönä osastonsihteeripalveluissa, joihin ei ole kohdistettu toimenpiteitä palveluverkkopäätöksessä. Myöskään toimiminen Joutsan kunnanvaltuuston 1. varapuheenjohtajana ei ole katsottu aiheuttaneen esteellisyyttä yhteisöjäävylausekkeen perusteella. Hovila ei ole osallistunut palveluverkon käsittelyyn luottamushenkilönä Joutsan kunnassa tai ottanut asiaan kantaa

julkisesti.

Hyvinvointialue toteaa, että aluehallituksen jäsenen esteellisyyttä arvioidaan hyvinvointialuelain 102 §:n ja hallintolain 28 §:n nojalla konkreettisten ja yksilöityjen perusteiden perusteella. Pelkkä palvelussuhde hyvinvointialueeseen tai asema hyvinvointialueen työntekijänä ei lähtökohtaisesti muodosta hallintolain tarkoittamaa esteellisyyttä toimielimen jäsenelle. Esteellisyyden edellytyksenä on, että henkilölle tai hänen läheiselleen asiasta aiheutuu erityistä henkilökohtaista etua tai haittaa, taikka että jokin muu hallintolain 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu seikka vaarantaa luottamuksen hänen puolueettomuuteensa. Hyvinvointialuelaista tulee tarkennus siihen, että esteellisyyden muodostamiselta edellytettäisiin asian esittelyä tai vastaavaa käsittelyä omassa työroolissa.

Aluehallituksen käsittely on koskenut palveluverkkotyön toisen vaiheen esityksen hyväksymistä ja sen lähettämistä aluevaltuuston päätettäväksi. Kyse on ollut valmistelua koskevasta käsittelystä, jossa ei ole ratkaistu yksittäisten henkilöiden palvelussuhteisiin, tehtäviin tai muihin henkilökohtaisiin etuihin kohdistuvia kysymyksiä. Valittaja ei ole esittänyt sellaisia konkreettisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että aluehallituksen jäsenelle olisi asiasta aiheutunut hallintolain 28 §:ssä tarkoitettua erityistä henkilökohtaista etua tai haittaa tai että luottamus hänen puolueettomuuteensa olisi objektiivisesti arvioiden vaarantunut. Hän ei ole myöskään työroolissa ollut asian esittelijänä tai muuna vastaavana käsittelijänä.

Edelleen hyvinvointialue toteaa, että luottamushenkilö ei ole esteellinen pelkästään sillä perusteella, että hän toimii kunnan luottamustehtävässä tai palveluksessa. Lähtökohtaisesti on tulkittu, ettei kunnan- tai kaupunginvaltuusto ole sellainen toimielin, joka aiheuttaisi hyvinvointialueella hallintolain 28.1 §:n 5- kohdan perusteella yhteisöjäävilausekkeen mukaisen esteellisyyden.

Hyvinvointialue on kuullut valituksessa esteelliseksi väitettyjä henkilöitä 5.-6.2.2026. Henkilöiden antamat lausunnot ovat yhdenmukaiset edellä kuvatun selostuksen kanssa.

Väitteet asian palauttamiseen liittyen

Valittajan mukaan aluevaltuuston kokouksessa on tapahtunut useita menettelyvirheitä. Puheenjohtaja on valituksen mukaan muun muassa toiminut virheellisesti äänestysten osalta eikä pöytäkirja ole vastannut kokouksen kulkua. Valittajan mukaan ryhmäpuheenvuoroissa on vaadittu muutoksia sekä palautusta, joista ei ole kuitenkaan äänestetty. Puheenjohtaja ei ole myöskään valtuutetun tekemän palautusesityksen jälkeen rajannut keskustelua koskemaan pelkästään tehtyä palautusesitystä, joka on valittajan mukaan aiheuttanut menettelyvirheen.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 124 §:n mukaan puheenjohtaja voi antaa asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä. Ryhmäpuheenvuoroissa mahdollisesti esille tuotuja muutos- tai palautusesityksiä ei ole kirjattu pöytäkirjaan virallisena muutosesityksenä, koska kyseiset esitykset on tehty yksittäisen aluevaltuutetun toimesta varsinaisen keskustelun aikana. Tämän jälkeen aluevaltuutetut ovat voineet pyytää puheenvuoroa kannattaakseen tehtyjä esityksiä. Valtuutettu Juha Hyötyläinen on esittänyt ryhmäpuheenvuorossa esille tuodut muutosesitykset keskustelun aikana pyytämässään puheenvuorossa, jolloin ne on kirjattu myös pöytäkirjaan. Sosiaalidemokraattien tai vasemmistoliiton ryhmäpuheenvuorossa ei ole esitetty asian palauttamista takaisin valmisteluun.

Puheenjohtaja on ohjeistanut aluevaltuustoa keskustelun alussa ja ryhmäpuheenvuorojen pitämisen jälkeen seuraavasti: jos ja kun keskustelun aikana tehdään palautusesityksiä, edes osapalautusesityksiä, niistä äänestetään välittömästi tai melkein välittömästi. Puheenjohtaja myös totesi, että osapalautusesitys on tulkittava palautusesitykseksi.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 125 §:n mukaan: ”Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.”

Valtuutettu Joni Parkkonen teki kokouksessa esityksen asian palauttamisesta valmisteluun valtuutettu Tapio Puolimatkan kannattamana. Valtuutettu Parkkonen jälkeen ja ennen valtuutettu Tapio Puolimatkan puheenvuoroa seuraavat valtuutetut/varavaltuutetut pitivät puheenvuoronsa: Anu Krook, Jouni Flyktman, Juha Manni, Irma Hirsjärvi, Sirpa Martins, Sari Hovila, Samuel Demarco ja Ilse Weiijo. Kyseisissä puheenvuoroissa ei kannatettu valtuutettu Parkkonen palautusesitystä. Valtuutettu Puolimatkan kannatuspuheenvuoron jälkeen puheenjohtaja on rajannut puheenvuorojen koskemaan vain palautusesitystä.

Hyvinvointialue toteaa, ettei aluevaltuuston kokouksessa ole tapahtunut menettelyvirhettä valituksessa mainittujen asioiden osalta.

Äänestysten niputtaminen paketeiksi

Joutsan kunta vetoaa, että puheenjohtaja on niputtanut ilman menettelystä käytyä keskustelua ja valtuuston asiassa tekemää päätöstä eri toimipisteitä koskevat ehdotukset samaan äänestykseen. Äänestysten niputtaminen yhdeksi paketiksi aiheutti valittajan mukaan tilanteen, jossa yksittäisten vaihtoehtojen kannattaminen tai vastustaminen ei ollut mahdollista. Tämä on

heikentänyt päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja kyseessä on ollut menettelyvirhe.

Hyvinvointialue toteaa, että aluevaltuuston kokouksessa noudatetaan hyvinvointialuelain 12 lukua päätöksenteko- ja hallintomenettelystä ja hyvinvointialueen hallintosäännön lukua 15 aluevaltuuston kokouksista. Hallintosäännön 128 §:n mukaan aluevaltuuston äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Aluevaltuusto on äänestänyt tehdyistä ehdotuksista sen sisältöisinä, kun ne on aluevaltuuston kokouksessa esitetty. Näin ollen ei voida katsoa, että äänestyksissä olisi tapahtunut menettelyvirhe, kun äänestyksessä ovat olleet tehdyt ehdotukset siinä muodossa kuin ne on valtuustossa esitetty ja kannatettu.

Täytäntöönpanokieltoa koskeva vaatimus

Valituksenalainen päätös on alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus panna täytäntöön vaiheittain 1.1.2026 alkaen ja päätöksen mukaiset toimenpiteet suorittaa vaiheittain kuluva vuoden aikana. Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus panna täytäntöön osa neuvolapalveluiden, alueellisen osastotoiminnan, sote-toimipisteiden, ikääntyneiden asumisen ja suun terveydenhuollon muutoksista. Henkilöstöä on informoitu sekä toiminnan suunnittelua ja organisointia muutoksen toteuttamiseksi on valmisteltu. Muutosten päätavoitteena on toimintamallin muutos kustannustehokkaaksi ja vaikuttavaksi sekä siirtää toiminta huonosti soveltuvista tiloista toisiin tiloihin. Vaikka valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon mukaiset toimenpiteet tehtäisiin, on ne silti mahdollista palauttaa entiselleen. Toimipistemuutoksista huolimatta kaikille asukkaille järjestetään lainmukaiset palvelut, vaikka toimipiste, mistä palvelu saadaan, voi muuttua.

Aluevalitus ei siten voi käydä täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi, sillä täytäntöönpanon perusteella tehtävät toimenpiteet voidaan tarvittaessa palauttaa entiselleen. Nykyistä vastaavat palvelut tuotetaan jatkossakin koko alueella ja palvelut on valituksen menestyessä mahdollista palauttaa nykyiseen muotoon. Näin ollen täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimus tulee hylätä.

Keski-Suomen hyvinvointialue pyytää, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus antaa täytäntöönpanokieltoa koskevaan vaatimukseen välipäätöksen kiireellisenä ennen 1.3.2026.

Lausuntoa koskeva päätöksenteko

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus 10.2.2026 § 36

Allekirjoitus

KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Lausunto

18(18)

1163/00.01.01.04/2025

13.2.2026

Kati Kallimo
vt. hyvinvointialuejohtaja
Keski-Suomen hyvinvointialue

Liitteet

Aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97 liitteineen ja oheisaineistoineen
Lausuntovaiheen aikainen materiaali